

Cultuurplan 2025-2028

Aanvraag



ZangExpress

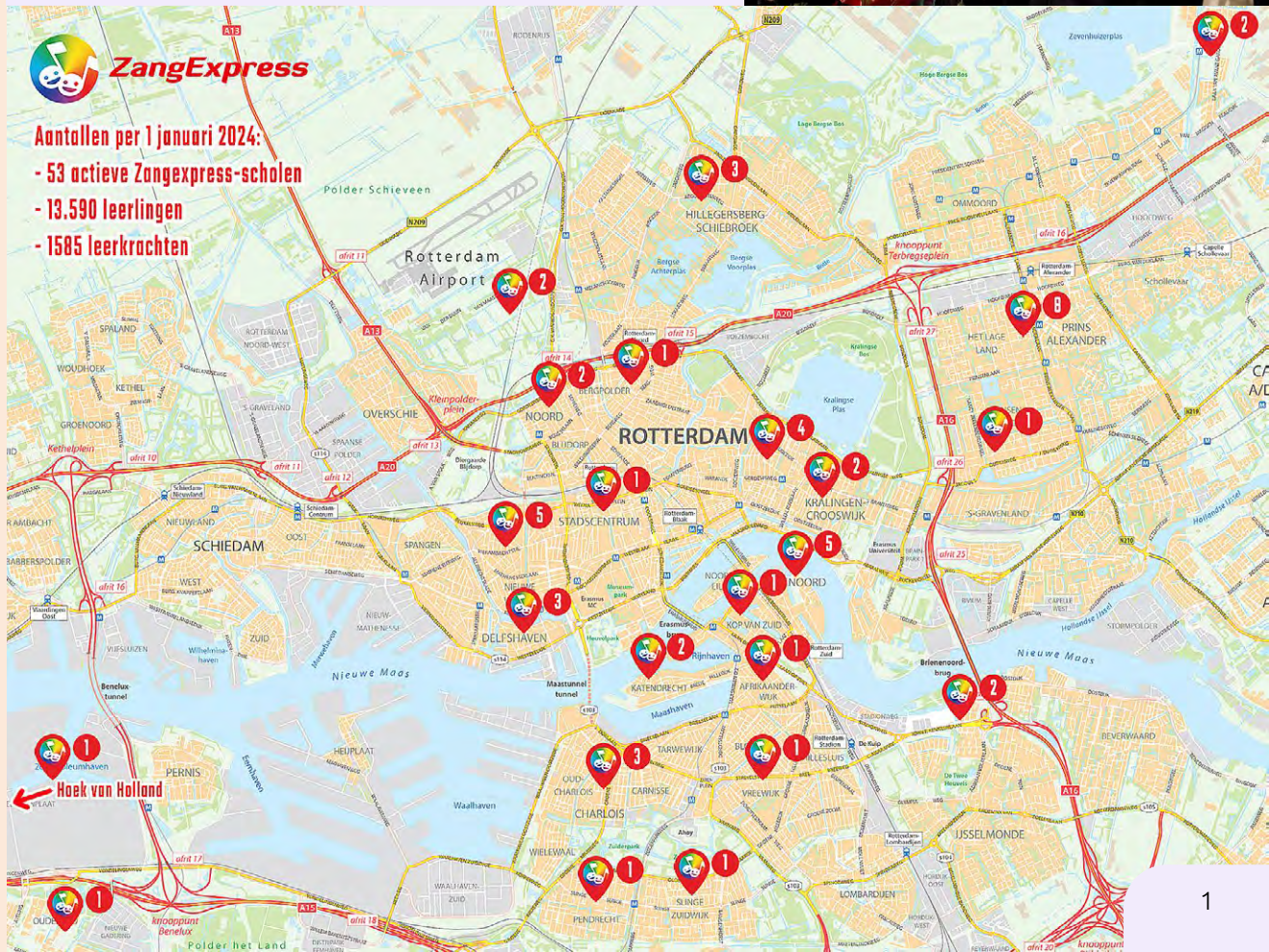
Rotterdam, januari 2024

Inhoudsopgave

	pagina
Voorwoord van de oprichter	2
Hoofdstuk 1. Profiel: missie, visie en strategie	3
Hoofdstuk 2. Bijdrage aan gemeentebeleid, welzijn en sector	6
2.1 Impact op vele terreinen	6
2.2 Rapport binnenschools muziekonderwijs	7
2.3 Interconnectiviteit	10
2.4 Innovatie	10
2.5 Inclusiviteit	11
Hoofdstuk 3. Toelichting Activiteiten 2025-2028	13
3.1 Producties en presentaties	13
3.2 Cultuuronderwijs	13
3.3 Talentontwikkeling	14
3.4 Publiek	14
Hoofdstuk 4. De organisatie	15
4.1 Een toekomstbestendige organisatie	15
4.2 Fair Practice Code	15
4.3 Evaluatie en kwaliteitsbewaking	16
4.4 Marketing en publiciteit	17
Bijlage Lijst partners en samenwerking	18

Zangexpress in actie zien?

Video 2,5 minuut: 200 kinderen zingen samen met de kinderburgemeester en Burgemeester Aboutaleb (een 'fan' van de Zangexpress-scholenkoren) om de lichtjes van de grote kerstboom voor het stadhuis aan te steken: https://youtu.be/G2ft1XKdC_s?si=EGHRegbtmhFN-Vog (dec. 2023)



Voorwoord van de oprichter

Voor u ligt de aanvraag van Zangexpress voor het Cultuurplan 2025-2028 van de gemeente Rotterdam. Hoewel het een eerste aanvraag betreft voor meerjarige subsidie, is Zangexpress al meer dan 10 jaar actief in Rotterdam – met succes. We zijn muzikale partner voor maar liefst 53 Rotterdamse scholen, verspreid over de hele stad. Daar ben ik trots op en dankbaar voor.

Zangexpress brengt zingen (weer terug) in de klas. Met de opkomst van de digitale schoolborden heeft Zangexpress een laagdrempelige muziekmethode ontwikkeld waarmee er weer op alle scholen kan worden gezongen. Met aanstekelijke liedjes, toffe tracks of klassieke klanken, steeds afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van scholen en op de leefwereld van kinderen van vandaag.

Hoe ontstond mijn overtuiging? Na 25 jaar zangles geven aan honderden mensen, van alle leeftijden en achtergronden, ontdekte ik dat iedereen kan (leren) zingen. Het lukte mij om telkens weer de stem en de muziek in de mens wakker te schudden, een geweldige ontdekking. Nu geeft het Zangexpress-team enthousiasmerende workshops aan groepsleerkrachten, ofwel Teach the Teacher-training. Niet op basis van strenge leren, maar vanuit muziekplezier en de veiligheid dat iedere stem gehoord mag worden. Elke leerkracht weet zich via Zangexpress gesteund door de aansprekende lessen via het digibord en ervaart hoe de juiste sfeer en het vertrouwen ontstaan om vrijuit te zingen met de klas.

Zingen is de ideale manier om te werken aan zelfvertrouwen, welbevinden en sfeer in de klas. Juist nu uitdagingen in het onderwijs zich opstapelen, kan muziek de energie geven om saamhorigheid te creëren. Muziek stimuleert empathie omdat het voor afstemming zorgt, tussen jou en de ander. Omdat het denken en voelen integreert. Samen muziek maken zorgt voor veerkracht en verbinding.

De wereld om ons heen verandert en ongekende digitale, technologische ontwikkelingen zorgen voor maatschappelijke verschuivingen waarvan we de impact nog niet kennen. Zangexpress zet techniek in om samen muziek te kunnen maken. Het innovatieve platform is vervolgens een vertrekpunt voor live optredens, verbinding en inclusie. Voor leerkrachten, kinderen, hun ouders en andere stadsbewoners.

Online en 'live' gaan hand in hand met Zangexpress in Rotterdam. Kinderen zingen in de klas, op school, thuis én treden samen op. Via de website en de Thuisapp studeren de kinderen de liedjes in en ze repeteren op school. Kinderen zingen in grote scholenkoren, in hun wijk en in het centrum. De stad is hun podium! Ze zingen samen met kinderen van andere scholen, met heel diverse achtergronden. Ook de ouders doen mee. Dit alles door intensieve samenwerking met culturele en sociale partners, festivals en evenementen. Alle kinderen krijgen de kans om mee te doen. Als naschoolse activiteit is het nieuwe Zangexpress-talentkoor de perfecte schakel tussen binnenschools en buitenschools, de school en de stad.

Impulsregeling en incidentele bijdragen zijn waardevol maar geven Zangexpress niet het langdurig perspectief dat nodig is om goed aan te sluiten op de planningsdynamiek in het onderwijs. Scholen verlangen continuïteit en vroegtijdige afspraken. In de vorm waarin Zangexpress nu opereert op basis van incidentele bijdragen is dat niet mogelijk. Bovendien kost het relatief veel tijd om het programma steeds weer gefinancierd te krijgen. Dezelfde fondsen mogen niet blijvend ondersteunen. Ook de wens van nieuw lesmateriaal vraagt continuïteit en we willen veel meer Rotterdamse kinderen kans bieden mee te doen. Succes en de samenwerking met onze Rotterdamse partners stimuleren deze aanvraag. We hopen op uw steun, en vertrouwen erop een vaste waarde te kunnen zijn voor de stad.



Melissa 't Hart

Hoofdstuk 1.

Profiel: Missie, visie en strategie

1.1. Missie

Het bestaansrecht van Zangexpress, vanuit de waarden en identiteit – Waar wij voor staan. En de positie van Zangexpress in het culturele veld.

Zangexpress staat voor verbinding door zang en muzikeducatie voor alle kinderen. Door samen te zingen ontwikkel je verbinding met jezelf, met elkaar en met je omgeving. Zangexpress is een online én live muziekmethode. Het begint allemaal met zingen op de basisschool en vervolgens brengen de scholenkoren steeds meer muziek in de stad. Samen zingen maakt blij en is hartstikke goed voor iedereen.

De belangrijkste partners van Zangexpress zijn de basisscholen en de leerkrachten. Leerkrachten die door Zangexpress met vertrouwen (leren) zingen, steken het muzikale vuurtje aan bij de kinderen. Voor actuele lessen en mooie optredens werken we samen met vele artistieke, culturele en sociale partners in de stad. Samen creëren we een muzikaal web over de stad.

Ieder mens wordt muzikaal geboren. Muziek is van en voor alle lagen van de bevolking. In Rotterdam, met wel 180 nationaliteiten, klinkt wereldse muziek. We resoneren mee met wat zich afspeelt in de straten en in de harten van de bewoners. Muzikale ontmoetingen van kinderen uit de hele stad brengen vele werelden samen.

De vele positieve effecten van muziek en zingen

Onderzoeken uit binnen- en buitenland onderschrijven de waarde van muziekonderwijs, als bron van cultuureducatie, talentontwikkeling en aanleren van 21e-eeuwse vaardigheden, zoals creativiteit, samenwerking en communiceren. De positieve effecten voor kinderen zijn talrijk. Wetenschapsjournalist Mark Mieras zette voor het landelijke programma Méér Muziek in de Klas alle inzichten op een rijtje (zie het artikel uit 2021 op hun website). Niet voor niets zijn er steeds meer landen die ervoor zorgen dat alle kinderen toegang hebben tot gratis zang-/muziekles, zoals dicht bij huis Luxemburg en België. Ook scholen in Rotterdam zijn zich bewust van de vele voordelen (zie H2 onderzoeksrapport Binnenscholen Muziekonderwijs).

In verband met het lage leesniveau van Nederlandse leerlingen verscheen een nieuw pleidooi voor zingen in de klas. Ellen Bothof noemt zingen de Stille Motor. Lerende lezen is een ingewikkeld proces waarbij je leestekens verbindt aan klanken. Dit vraagt om secuur kunnen

luisteren en training van het auditieve systeem. Door een combinatie van positieve effecten in de hersenen levert zingen een grote bijdrage aan de taalontwikkeling, het vloeiend leren lezen en het begrijpend lezen. Bothof schrijft: 'Elke leerkracht die vandaag gezongen heeft in de klas, mag zichzelf op de schouder kloppen. Jij hebt een essentiële bijdrage geleverd aan de taalontwikkeling van je leerlingen. Zonder dat je het doorhad, heb je ook gewerkt aan de groepsvorming en de sociaal-emotionele ontwikkeling, want er is geen manier waarop je beter leert afstemmen op een ander en jezelf leert uiten, dan tijdens het samen zingen. Waarbij je bovendien het vermogen je in te leven in een ander ontwikkelt. Dat maakt dat dagelijks samen zingen ook de stille motor wordt achter het slagen van burgerschapsonderwijs.' (Opinie NRC, 21 januari 2024. Ellen Bothof is docent muziek aan de Academie Pedagogiek en Onderwijs.)

Spelenderwijs wordt zingen samen leren en ontwikkelen. Kinderen leren taal met liedjes. Vroeg beginnen, helpt de taalontwikkeling. Vanwege het sterke verband tussen Taalontwikkeling & Zingen werkt Zangexpress al samen met Martine van de Pluijm, Hogeschool Rotterdam, lector 'Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge Kinderen'. Hierbij zijn ook pabo's betrokken. Van de Pluijm schreef over de betekenis van Zangexpress: 'Als alle leerkrachten zang inzetten in hun taalonderwijs, krijgen meer kinderen een stem. Dat helpt extra op de scholen waar kinderen vanuit huis minder taal meekrijgen.'

Zangexpress geeft kinderen een stem en maakt taal voelbaar. Op school en thuis.

Martine van de Pluijm,
lector Hogeschool Rotterdam

Ook werkt Zangexpress samen met prof.dr. Erik Scherder, hoogleraar neuropsychologie VU. We onderzoeken samen de positieve aspecten voor het brein van zingen in combinatie met 'playfull learning'. Hiertoe is een promotieonderzoek gestart. Scherder geeft veel lezingen over de positieve effecten van muziek en zang op het brein. Hij stelt dat koorleden zich op elkaar afstemmen en hun zang synchroniseren, waardoor activiteit in hersengebieden ontstaat die ook een rol speelt bij zelfregulatie, autonomie en zelfreflectie. Ook benadrukt hij de enorme verbindende kracht. Als je in een groep zingt, komt er oxytocine vrij in je brein (ook wel het knuffelhormoon genoemd). Oxytocine speelt een rol bij het verbinden van sociale contacten met gevoelens van plezier.

1.2 Visie

Wat wil Zangexpress bereiken? Onze ambities voor de periode 2025-2028

Zangexpress is vol ambitie voor de komende periode zodat Rotterdam zich met recht kan profileren als stad waar kunst voor iedereen is. Rotterdam kan de stad zijn die voorop loopt in het toegankelijk maken van muziekeducatie voor alle kinderen en verbinding door zang. Onze droom is dat Rotterdam zich met Zangexpress gaat onderscheiden als hét podium voor scholenkoren. Een stad waarin kinderen op een positieve manier met elkaar en met de stad verbonden zijn als volwaardig lid van de gemeenschap, door samen te zingen en op te treden bij stedelijke evenementen in het centrum en in buurtcentra. Dan zegt de burgemeester trots: In mijn stad zit muziek.



Het begint op school. Zangexpress werkt al intensief samen met basisscholen (zie kaartje p.1) onder het motto 'it takes a village to raise a child'. Zangexpress wil in de komende periode de scholen een vaster jaarprogramma bieden met actuele kwalitatieve content voor in de klas: die vakoverstijgend is, aansluit op de behoeften van leerkrachten en op de belevingswereld van kinderen. Ook wil Zangexpress investeren in het betrekken van nieuwe scholen, uit die wijken die achterop lopen, zodat zij mee kunnen gaan doen op het podium van de stad. We kennen de uitdagingen en belemmeringen die scholen ervaren om muziek een structurele plek te geven in het curriculum. Gesteund door de resultaten van het onderzoek naar binnenschools muziekonderwijs (zie H2) kunnen wij meer scholen aansluiten.

Met Zangexpress worden scholenkoren steeds meer ambassadeurs van de stad: zij representeren verschillende wijken en het diverse gezicht van Rotterdam. Ook bij het stadhuis. Zo verzorgde Zangexpress in december, voor de 13e keer, op uitnodiging van de burgemeester, een scholenkoor (waaraan 13 scholen meededen) om gezamenlijk de lichtjes te ontsteken van de reuzekerstboom voor het stadhuis. Honderden kinderen, ouders, familieleden, schoolkrachten, vrijwilligers en vele voorbijgangers genoten van het spektakel vol warmte en samenzijn. In dit soort verbinding, via kinderen en hun muziek,

kan Rotterdam groot zijn, jaar op jaar. Dat willen wij op een structurele basis gaan verzorgen.

Zangexpress wil een sterke rol blijven spelen bij maatschappelijke vraagstukken. Het thema 'Taalontwikkeling & Zang' wordt een speerpunt. Dit gaan we samen vormgeven met Bibliotheek Rotterdam en andere taalpartners (zoals stichting CED-groep voor leesbegrip). Zangexpress werkt steeds met actuele thema's waaraan behoefte is in de stad. Zoals in 2023, toen een nummer is geschreven voor de ontvangst van Koning Willem Alexander op Koningsdag, en later in het jaar een positief Eindejaarslied is uitgebracht om een woelig jaar met een goed gevoel af te kunnen sluiten. Door vaker samen te zingen bij Rotterdamse festivals en vieringen kunnen alle kinderen kenmerkende dagen voor de stad meebeleven, zoals bijvoorbeeld North Sea Jazz of Wereldhavendagen, en samen mooie herinneringen maken

Zangexpress wil scholen gaan faciliteren en stimuleren om een vast naschools Zangexpress-talentkoor te starten. Zingen als naschoolse activiteit past bij uitstek binnen de 'rijke schooldag' en geeft continuïteit aan het muzikale enthousiasme dat met de Zangexpress-lessen al is aangeboord in de klas. De basis ligt er al en is eenvoudig te versterken zonder grote investeringen. Momenteel is het afhankelijk van de groepsleerkracht of een (deel van de) klas meedoet. Zangexpress wil voor scholen een ondersteuningspakket ontwikkelen. Scholen kunnen met een eigen koor een laagdrempelige plek voor talentontwikkeling bieden aan al hun leerlingen. Een koor geeft optimaal verbinding van school naar de stad, van binnenschools naar buitenschools. Zo krijgt het positieve effect van samen zingen een maximaal bereik.

In plaats van steeds afhankelijk te zijn van project-subsidies kan Zangexpress vanuit het Cultuurplan de basisscholen en de stad veel beter bedienen, actuele en kwalitatieve producties realiseren, en het programma bestendigen. Ook maakt het tijd en energie vrij om meer scholen aan te sluiten. Hiervan profiteren alle scholen, samenwerkingspartners en de creatieve pool van makers. Daarom wil Zangexpress onderdeel worden van Cultuurplan 2025-2028 van de gemeente Rotterdam.

1.3 Strategie

Onze aanpak, stakeholders, het krachtenveld en de digitale strategie van Zangexpress.

Het werkveld van Zangexpress is gebouwd op 4 pijlers:

- School
- Academie
- Community
- Makers

School | Basisscholen maken gebruik van de innovatieve digitale methode van Zangexpress om wekelijks invulling te geven aan de muziekles op school van groep 1 t/m groep 8. Muziek en samen zingen geeft energie en plezier aan de schoolweek. Er is een laagdrempelige formule ontwikkeld waarop elke school kan instappen. Via de Zangexpress-website komen de leukste liedjes en lessen de klas binnen. Het aanbod behelst een paar honderd lespakketten, bestaande uit (educatieve energieke) video's als onderdeel van complete doorlopende leerlijnen en modules. Door regelmatig nieuwe content te ontwikkelen blijft de methode actueel en aantrekkelijk.

Wie de ervaring kent van de 'groep 8 musical' voor leerlingen, weet dat in dat laatste jaar op de basisschool met de gezamenlijke musicalproductie de kinderen samen echt een groep gaan vormen en er de beste herinneringen worden gemaakt. Hoe is het om daarmee in groep 1 te beginnen? Dat is wat een Zangexpress-abonnement mogelijk maakt. Leerkrachten ervaren op school steeds de geweldig verbindende kracht van samen zingen. Door muziek aan te bieden op school, onder schooltijd, kan ieder kind meedoen. Kansengelijkheid zit dan ook in het DNA van het programma.

Zangexpress is een methode gebaseerd op de inzet van moderne digitale middelen. Dit maakt schaalvergroting en actualiteit mogelijk die eerder onbereikbaar was. Daarbij zijn voor alle leerlingen van school de liedjes thuis beschikbaar via de Zangexpress Thuisapp. Dat maakt ook thuis zingen leuk en makkelijk!

Dankzij het schoolabonnement is het online Zangexpress-platform ook beschikbaar voor een klassen-assistent of invaller, mocht de leraar afwezig zijn. In de eenvoudige online omgeving zet de docent zo een aantal lessen klaar. Bij ziekteverzuim of lerarentekort is dat een praktische mogelijkheid die continuïteit biedt.

Academie | Zangexpress werkte in de afgelopen jaren samen met honderden groepsleerkrachten en heeft daardoor veel expertise opgebouwd. Zangexpress helpt de groepsleerkracht om met de kinderen te zingen en muziek te maken. De meeste leerkrachten houden van muziek en zouden best willen zingen met hun leerlingen maar weten niet hoe te beginnen. Zangexpress biedt de groepsleerkracht een korte effectieve training, online of op locatie, in teamverband of als privé-coaching. Het geheim: Zangexpress zet leraren in hun kracht en geeft hen ontspanning en plezier. Leerkrachten leren spelenderwijs zingen en muziek maken met hun klas. Op elke school worden 1 of 2 leraren Zangexpert of Muziekambassadeur. Ook hier investeren we in continuïteit. Geregeld zijn er inspiratiesessies voor verdieping: enthousiasmerende workshops voor

leerkrachten die een boost geven aan het zingen in de klas. Ook vakdocenten (o.a. via SKVR) werken met de methode. Deskundigheidsbevordering is een speerpunt van Zangexpress. Hieraan wordt, ook in de komende periode, samengewerkt met het Kenniscentrum Cultuuronderwijs Rotterdam (KCR). We bieden ook co-teaching aan: assistentie van een Zangexpress-trainer in de klas. Na een aantal lessen gaat de leerkracht zelfstandig verder. (In overleg kan een trainer langer aan een school verbonden zijn als vakdocent).

Community | Alle kinderen krijgen de kans om mee te doen aan een optreden. Optreden is een geweldige ervaring, kinderen groeien er enorm van. Ook de ouders raken betrokken. Via optredens in de stad ontmoeten kinderen en wijkgenoten elkaar. Schoolkoren laten van zich horen bij bijzondere gebeurtenissen in de wijk en in de stad. Bij events representeert het gemengde koor, waarin meerdere scholen uit allerlei wijken samenkomen, het diverse gezicht van Rotterdam. Een optreden in de wijk, in De Doelen of op het stadhuis – dat maakt wat los. Je hoort erbij!

Nieuwe Zangexpress-talentkoren op de scholen als vaste naschoolse activiteit, gaan volop ruimte bieden aan talentontwikkeling met een 'rijke schooldag'. Met de digitale ondersteuning van Zangexpress is het eenvoudig op school een koor te starten (Module: Projectgroep). Het rijksbeleid stimuleert 'de rijke schooldag' ter bevordering van kansengelijkheid. Daar sluiten we op aan. Rond koren en optredens ontstaat de grote Zangexpress Community.

In nauwe samenwerking met partners in de hele stad verzorgt Zangexpress producties en presentaties. Zangexpress mobiliseert de scholen om mee te doen aan deze evenementen. Scholen geven zo hun kinderen de kans om deel uit te maken van de stad en te schitteren op een podium. De jaarkalender geeft vele momenten van verbinding. (Zie het overzicht van partners in H3.)

Ook ouders (en broertjes, zusjes) raken betrokken bij het zingen van de kinderen. Dit door de Thuisapp waardoor de kinderen thuis kunnen zingen en de familie mee kan doen. En ook door het optreden met een scholenkoor. Het publiek geniet haast evenveel van de optredens als de kinderen. Het is een laagdrempelige vorm van meedoen aan cultuur in de stad, met een gevoel van 'erbij horen'. Ook komen muzikale ouders in beeld die graag een steentje bijdragen en bijvoorbeeld zelf een groep of koor gaan leiden.

Makers | Jonge talentvolle muzikanten, componisten van kindermuziek, tekstschrijvers en ontwerpers maken liedjes, filmpjes, actuele producties en ondersteunende lesmaterialen. Er is continue een creatieve pool van

Rotterdamse makers aan de slag om het aanbod van Zangexpress te realiseren. De Zangexpress-makers zorgen voor actuele liedjes die aansluiten op het schoolprogramma en bij de belevingswereld van de kinderen. Als de kinderen het tof vinden is het gemakkelijker om vaker muziek te maken en te zingen met de klas. Muziek maken is universeel en liedjes komen uit alle windstreken, van alle kleuren en culturen. Ook wordt er ingespeeld op maatschappelijke thema's die in de stad spelen. Voor speciale vieringen en thema's produceert Zangexpress samen met partners nieuwe liedjes en lessen.

De wereld kan wel (nog) meer ZangExpress gebruiken!

Maartje van Aalst, muzikleerkracht

Een muzikaal web over de stad

Deze 4 pijlers staan nauw met elkaar in verbinding. Zangexpress bouwt voort op jarenlange expertise en een groot netwerk van partners. Zangexpress is als 'het cement tussen de stenen'. Samen bieden we scholen een actueel programma en kansen voor optredens. Naast de scholen werken we intensief samen met muziekprofessionals, creatieven, educatieve partners zoals bibliotheken, muziekkoleringen (mbo en hbo), de academie voor kunst en vormgeving, cultuurinstellingen, orkesten, podia in de hele stad, buurtcentra, festivals, andere muziekonderwijsaanbieders en op diverse niveaus met de Gemeente Rotterdam. Samen scheppen we een nieuwe wereld. Zo is Zangexpress in staat om kinderen en hun ouders onderdeel te laten zijn van een rijk leven in de stad Rotterdam, via samen zingen als vorm van artistieke expressie, reflectie en verbinding.

Voor de toepassing van de Code Governance verwijzen we naar hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 2. Bijdrage aan gemeentebestuur, welzijn en sector

De impact van Zangexpress op de stad, bewoners en discipline(s) | Het rapport over binnenschoolse muziekeducatie nader bekeken | De bijdrage volgens de 3 i's | Inclusiviteit: toegankelijke cultuur voor iedereen via cultuuronderwijs en talentontwikkeling | Interconnectiviteit: samen impact maken | Innovatie: we versterken stad en sector met een nieuwe aanpak, gebaseerd op digitale technologie, en nieuwe content.

2.1. Impact op vele terreinen

In nauwe samenwerking met onder meer scholen, culturele instellingen, welzijnsorganisaties, artistieke partners en de gemeente creëert Zangexpress impact op vele terreinen: sociaal, cultureel en maatschappelijk. De Zangexpress-activiteiten hebben een verrijkende invloed:

- op het welbevinden van het individuele kind, de basisschoolleerling,
- op de positieve inzet en energie van de groepsleerkracht,
- op de sfeer in de klas, de cultuur op school,
- op de muziekeducatie van groep 1 t/m 8 en het bereiken van muzikale leerdoelen vanuit een doorlopende leerlijn,
- op een groot en groeiend aantal basisscholen dat muziekeducatie omarmt,
- op de school die een 'rijke schooldag' kan aanbieden met een naschools koor,
- op de school die zich via kooroptredens verbonden weet met de buurt en wijkinstellingen,
- op de school en hun leerlingen die zich verbonden weten met belangrijke podia in de stad, door optredens met grote (gemengde) scholenkoren,
- op de leerling die schittert in muziek in de klas, talentontwikkeling ervaart en deel uitmaakt van een grotere wereld door ontmoetingen met anderen in de stad,



- op jonge talentvolle artistieke professionals, een creatieve pool van makers, componisten, creatieven die in opdracht van Zangexpress liedjes en arrangementen maar ook illustraties en video's voor de online lesomgeving maken,
- op muziekvakdocenten en Zangexpress-trainers die de kinderen voorbereiden op hun presentaties en leerkrachten kunnen 'aanzetten' tot fijne zang- en muzikles op school,
- op de ouders die kinderen begeleiden, mee zingen, betrokken raken, een culturele beleving hebben; waarbij dit niet vanzelfsprekend is voor een groot aantal van hen,
- op andere stadsbewoners die geraakt worden door de kinderkoren bij vieringen op openbare plekken en de maatschappelijke onderwerpen van de liedjes,
- op de wijken waar minder cultuurparticipatie is, waar wij in samenwerking met scholen en partners wel ouders en buurtbewoners kunnen bereiken dankzij het schoolkoor,
- op de gemeente die met Zangexpress als partner verbondenheid creëert in de stad door kinderen gelegenheid te bieden samen te zingen, hun talent te ontdekken en samen op te treden voor anderen. Die hiermee scholen en kinderen uit diverse wijken spelenderwijs met elkaar verbindt, gelijkwaardig en grenzeloos,
- op de gemeente die zich van andere steden onderscheidt door actieve muziekbeoefening écht laagdrempelig aan te bieden. Een stad waar alle kinderen meedoen en scholenkoren van zich laten horen overal in de stad. Een stad die belang hecht aan muzikeducatie voor ieder kind en onderkent dat samen muziek maken mensen verbindt en een grote bijdrage levert aan zowel zelfvertrouwen als saamhorigheid van kinderen ('Er zit muziek in mijn stad').

2.2. Rapport binnenschools muzikonderwijs

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is onderzoek uitgevoerd naar muzikonderwijs op scholen in de stad. Het rapport Binnenschools muzikonderwijs in het primair onderwijs (Sardes, 2022) biedt aanknopingspunten voor een beter passend muzikeducatie-aanbod, dat toegankelijker en inclusiever is en goed aansluit op de behoeften van scholen, leerkrachten, ouders en leerlingen. Hieronder bespreken we de belangrijkste bevindingen uit het rapport en hoe Zangexpress hieraan kan bijdragen.

Dat muzikeducatie goed is voor de leerlingen staat niet ter discussie. Het onderzoek stelt: 'Alle scholen die zijn geïnterviewd, signaleren positieve opbrengsten bij leerlingen. Kinderen leren beter zingen en/of een instrument bespelen, beleven plezier aan muziek, ontdekken nieuwe dingen en ontwikkelen zelfvertrouwen, bijvoorbeeld om te presenteren. Ook ziet men een positief effect op het schoolklimaat, muziek

zorgt voor verbinding en verhoogt de sfeer binnen de school.' Later vermeldt het onderzoek: 'De geïnterviewde scholen vinden muziek om verschillende redenen belangrijk. Genoemd worden: het is goed voor de hersenontwikkeling en voor het welbevinden; men wil alle kinderen de kans bieden in aanraking te komen met muziek; het stimuleert de taalontwikkeling.' (Sardes, 2022)

Bevindingen uit het onderzoeksrapport

Ongelijkheid

Uit het onderzoek (Sardes, 2022) blijkt dat circa 30 procent van de basisscholen in de gemeente Rotterdam nog geen muzikonderwijs op het programma heeft staan.

In deze bevinding zien we een grote bron van ongelijkheid. Hoewel de vruchten die kinderen kunnen plukken van muzikeducatie ruimschoots bewezen zijn, profiteren lang niet alle kinderen in Rotterdam hiervan. Scholen zelf vinden muzikonderwijs een manier om leerlingen gelijke kansen te bieden en muziek voor iedereen toegankelijk te maken. Scholen die niet meedoen met optredens hebben ook minder aansluiting op de wijk en de stad.

Belemmeringen en wensen scholen

Het onderzoek noemt diverse belemmeringen die scholen ervaren en hun wensen:

- scholen signaleren onvoldoende tijd en deskundigheid van groepsleerkrachten,
- gebrek aan structurele financiële middelen, waardoor er geen lange termijn visie op muzikonderwijs kan worden ontwikkeld. Regelingen zijn immers altijd van tijdelijke aard. (...) Scholen zouden graag langer durende subsidies willen om doorgaande leerlijnen te realiseren,
- veelheid aan aanbod, programma's en regelingen maakt keuzes voor scholen complex. Zoeken naar aanbod kost ook veel tijd,
- scholen voelen zich verplicht om voorrang te geven aan taal en rekenen. Vakoverstijgend werken gebeurt nog zelden,
- ook zouden scholen meer in willen spelen op (culturele) verschillen die op school voorkomen.

De belangrijkste factoren die scholen noemen betreffen aldus:
de groepsleerkrachten,
de financiële middelen,
een beter passend muzikaanbod en
meer bekendheid met het aanbod.

Groepsleerkrachten en vakdocenten

Uit het onderzoek (Sardes, 2022):

- scholen twijfelen wel aan de muzikinhoudelijke deskundigheid van de eigen groepsleerkrachten; bij groepsleerkrachten zelf ontbreekt ook vaak vertrouwen, geven scholen aan.

- toch zijn er belangrijke redenen om naar de **eigen groepsleerkracht** te kijken voor de muziekles. Het onderzoek stelt dat er steeds meer vakdocenten voor muziek zijn ingezet de afgelopen jaren vanwege tijdelijke subsidieprogramma's en regelingen (ook na corona). Het risico wordt benoemd dat als groepsleerkrachten zich niet meer bezighouden met muziekonderwijs, het muziekonderwijs los komt te staan van de rest van het programma. Vakdocenten komen op school om hun lessen te geven, krijgen in het beste geval door met welke thema's de school bezig is, en vertrekken weer naar de volgende school. De vakdocent als gast staat verder af van de dagelijkse schoolpraktijk en heeft minder zicht op vakoverstijgende waarde. Uit het onderzoek blijkt ook dat het steeds lastiger is om vakdocenten te vinden.

Een beter passend muziekeducatie-aanbod

Uit het onderzoek (Sardes, 2022):

- de geïnterviewde scholen verbinden muziek niet met andere leergebieden/vakken, hoewel sommige dat wel zouden willen. Veel scholen vinden het belangrijk dat de muziekles aansluit op het thema waar de school op dat moment mee bezig is.
- vrijwel alle scholen vinden het belangrijk dat muziekonderwijs toegankelijk en aantrekkelijk is voor alle leerlingen. Scholen willen dat muziekonderwijs aansluit bij de belevingswereld van de kinderen.
- veel scholen en aanbieders zijn niet bewust bezig zijn met het thema inclusie en kennen misschien ook niet goed de mogelijkheden om muziekonderwijs inclusief te maken. Bij het thema 'inclusie' gaat het ook om het rekening houden met de (culturele) achtergrond van leerlingen. Enkele geïnterviewde scholen zijn hier bewust mee bezig. Inclusie met het oog op leerlingen met een lichamelijke of geestelijke beperking lijkt nog niet echt op het netvlies te staan van scholen.
- scholen hechten belang aan mogelijkheden in de omgeving om ook na schooltijd met muziek bezig te zijn. Weinig scholen verbinden het binnen- en buitenschoolse muziekonderwijs.
- slechts een aantal scholen heeft een koor, orkest of band na schooltijd. Een school vermeldt dat zij ouders stimuleren om thuis met hun kind te zingen via de Zangexpress-app.

Financiële middelen. Uit het onderzoek (Sardes, 2022):

- scholen noemen een gebrek aan structurele financiële middelen voor muziekonderwijs.
- tijdelijke subsidies staan borging in de weg. Het versnipperde veld rond cultuureducatie maakt het voor scholen al niet gemakkelijk om een duurzame en stabiele koers te varen. Maar daar komt nog bij dat regelingen en subsidies van tijdelijke aard zijn. Momenteel is nog veel afhankelijk van enthousiaste en bevlogen individuen, op school en daarbuiten.
- de SKVR ontvangt rechtstreekse gemeentelijke subsidie.



Hoe draagt Zangexpress bij aan toegankelijk en beter passend onderwijs?

Door intensieve samenwerking is Zangexpress al jaren nauw aangesloten op de wensen van basisscholen. Zangexpress bereikt al 53 scholen in de gemeente (van het totaal van 215 scholen) en wil in de komende periode meer scholen aansluiten. De methode van Zangexpress is uniek, bij uitstek verbindend en bespaart scholen veel tijd.

De meerwaarde van de eigen groepsleerkracht

Zangexpress biedt scholen een succeservaring door de laagdrempelige methode, gebruiksvriendelijke website en fijne, doeltreffende training van leerkrachten.

- Dankzij de kant-en-klare lessen op de Zangexpress-website heeft de groepsleerkracht weinig werk aan de muziekles. De leerkracht kan desgewenst (les voor les) een volledige leerlijn volgen die aan alle leerdoelen voldoet. Veel online muzieklessen worden voorgedaan door een presentator (educatieve muziekprofessional) die fungeert als een 'virtuele vakdocent'.
- Bij ziekte of afwezigheid van de leerkracht kan een klasse-assistent de les gemakkelijk overnemen.
- Zangexpress heeft geïnvesteerd in een gebruiksvriendelijke online omgeving. Om te starten met het programma volstaat een training van ca. 1 uur om de leerkracht op weg te helpen.
- De specialisten van Zangexpress laten zien dat iedereen kan zingen en hoeveel plezier en energie het losmaakt. Dankzij de opgebouwde expertise weet Zangexpress precies welke snaar te raken.
- Zangexpress stimuleert elke nieuwe school om te starten met een gezamenlijke kick-off voor alle leerkrachten. Voor borging van de muziekles op school biedt Zangexpress aanvullende trainingen. Zo kunnen een of twee groepsleerkrachten als aanjagers fungeren op school. Zij worden uitgenodigd voor een extra inspirerende workshop om het muzikale vuurtje aan te wakkeren.

Zangexpress gelooft in de meerwaarde van zingen met de eigen groepsleerkracht. De formule is 'een beetje van

jezelf en een beetje van Zangexpress'. Ook landelijke programma's zoals Méér Muziek in de Klas investeren in de vaardigheden van groepsleerkrachten voor de muziekles op school via onder meer pabo-programma's. Waar gewenst kan natuurlijk worden samengewerkt met vakdocenten. Hiertoe heeft SKVR voor 30 vakdocenten een Zangexpress-abonnement genomen. Op veel scholen in Rotterdam geven vakdocenten van SKVR muziekles met de Zangexpress-methode.

Het kwalitatieve aanbod van Zangexpress

Uit het onderzoek blijkt dat een beter passend muziek-educatieaanbod vakoverstijgend is, aansluit bij de belevingswereld van kinderen en inclusief is. Ook is er verbinding tussen binnen- en buitenschools.

- Het Zangexpress-aanbod omhelst al veel vakoverstijgende muzieklessen. Hiermee worden de kinderen versterkt in bijvoorbeeld taal, rekenen en burgerschap. Ook maakt Zangexpress steeds nieuwe actuele lessen. Door de zoekfuncties zijn deze lessen eenvoudig terug te vinden voor de leerkracht. (Ook op Curriculum.nu zien we een pleidooi voor het combineren van leerinhouden, dit kan uiteindelijk leiden tot tijdwinst en een grotere opbrengst.)
- Het Zangexpress-aanbod is modern, werelds en leuk voor kinderen van nu. Er wordt samengewerkt met bekende musici en artiesten. Ook zoekt Zangexpress actief naar rolmodellen waarmee kinderen zich kunnen identificeren.
- Zangexpress laat kinderen kennis maken met verschillende muziekstijlen en met verhalen uit verschillende culturen. Een Zangexpress-hit is bijvoorbeeld het Syrische liedje Tiri Tiri.
- Een naschools koor op school geeft verbinding van binnenschools naar buitenschools en een 'rijke schooldag'. Zangexpress neemt de school en de leerlingen steeds mee de wijk in of naar het podium in de stad in scholenkoren waaraan verschillende scholen meedoen: verbinding met wijk en stad en andere stadsbewoners. In Rotterdam zijn er nog veel 'witte scholen' en 'zwarte scholen'. Bij optredens van Zangexpress met gemengde scholenkoren treden leerlingen uit heel verschillende wijken met elkaar op.
- Zangexpress werkt samen met partners aan programma's over en voor kinderen met een beperking, zoals voor de Week van de Toegankelijkheid.
- Zangexpress biedt kinderen uit heel Rotterdam de kans om de studio in te gaan voor opnames van nieuwe muzieknummers en hun talentontwikkeling.

Aanhaken scholen en vergroten bekendheid

Zangexpress heeft meerdere invalshoeken die succesvol zijn voor het benaderen van nieuwe scholen:

- De opgebouwde expertise van Zangexpress met vele leerkrachten maakt dat we snel de taal spreken van de

school en hun obstakels weg kunnen nemen.

- In een wijk waar al een paar scholen meedoen, benadert Zangexpress een nieuwe school om in te stappen op een gezamenlijk optreden. De drempel voor de nieuwe school is lager vanwege de succeservaringen van de andere scholen. Bestaande scholen kunnen laten zien hoeveel profijt ze hebben van deelname, onder meer op het gebied van taalontwikkeling, ouderparticipatie en het enthousiasme van de kinderen. Bovendien kunnen alle leerlingen gebruikmaken van de Thuisapp.
- Participatie en culturele beleving voor de ouders is betekenisvol voor scholen en voor de gemeente.
- Nu al ontwikkelt Zangexpress steeds nieuw lesmateriaal dat gratis gedeeld wordt met alle scholen. Als er sprake zal zijn van een vast jaarprogramma wordt het nog aantrekkelijker voor scholen en zijn er nog meer momenten om in te stappen.
- In de toekomstige periode, wanneer er steun is vanuit het Cultuurplan, kan er meer energie gaan naar het aansluiten van scholen en het wegnemen van drempels. Met hulp van de gemeente en KCR kan Zangexpress het eerste jaar gratis aanbieden aan nieuwe scholen. Een school hoeft dan alleen iets te investeren in tijd en niet in geld. Zodra ze zijn opgestart is het gemakkelijk de muziekles te continueren. Mocht een school toch vanwege de kosten moeten afhaken, dan weet Zangexpress altijd potjes te vinden om dat te voorkomen.

Alle vermelde bijdragen in dit hoofdstuk verlagen de drempel voor scholen om mee te doen. Zangexpress ziet zichzelf als een basismethode voor de stad waarop nieuwe scholen eenvoudig kunnen instappen.

Financieel

- Zangexpress is een relatief goedkoop programma, gebaseerd op de inzet van moderne digitale middelen. Dezelfde content kan door veel meer scholen worden gebruikt. Er zijn opstartkosten voor het aansluiten van een school (wervingskosten en korte training leerkrachten) maar daarna draait een extra school relatief voordelig mee.
- Ook het landelijk beleid is van invloed, bijv. met landelijke subsidieregelingen, zoals Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Zangexpress maakt hier gebruik van (door samenwerking met KCR) wat gunstig is voor de algehele bedrijfsvoering.
- De gemeente financiert al een muziekonderwijs-aanbieder vanuit het Cultuurplan; nog een muziek-aanbieder opnemen in het Cultuurplan is dan ook gerechtvaardigd.

Zangexpress draagt zo op vele manieren bij aan de speerpunten van het gemeentelijk beleid:

Interconnectiviteit, Innovatie en Inclusie. In de volgende paragrafen wordt de bijdrage per speerpunt geschetst.

2.3 Beleidsspeerpunt: Interconnectiviteit

Zangexpress werkt intensief en structureel samen met vele partners, groot en klein. We maken onmisbaar deel uit van 'the village to raise a child'. Samen maken we betekenisvolle impact, als een fijn muzikaal web over de stad. Om de Interconnectiviteit te bewaken, werken we samen vanuit gezamenlijkheid en wederkerigheid aan **gezamenlijke doelen/waarden:**

- (1) de onderwijsopgaven van scholen en leerkrachten, met een kwalitatief programma dat voldoet aan alle leerdoelen voor groep 1 t/m 8; intensieve samenwerking met scholen, advies en begeleiding op maat, en leerkrachten als klankbord voor ontwikkeling van nieuwe lessen,
- (2) betere taalontwikkeling van kinderen, door gezamenlijk onderzoek met lector Hogeschool Rotterdam naar de bevordering van taal bij kinderen door zang, en door projecten met Bibliotheek Rotterdam,
- (3) algemene ontwikkeling van muziekonderwijs, we ontwikkelen nieuwe muziekprogramma's samen met SKVR en muziekvakdocenten; door samenwerking met het Rotterdams Philharmonisch Orkest en De Doelen leren leerlingen met Mission Symphonic zingen met het symfonisch orkest,
- (4) bevorderen van cultuureducatie, we werken ook breder dan muziek en stimuleren dans (SKVR), theater maken en zelf schrijven (Theater Walhalla), lezen (Kinderboekenweek-thema's),
- (5) meer verbinding in de wijk, door optredens in bijv. buurtbibliotheken of verzorgingshuizen, en door samenwerking met meerdere scholen uit dezelfde buurt,
- (6) een inclusieve stad, door samenwerking met de gemeente en Rotterdam Festivals, als vaste partner voor artistieke zangproducties en optredens met kinderkoren van tientallen scholen, uit de hele stad, op het podium van de stad, voor alle stadsbewoners,
- (7) artistiek vakmanschap, samenwerking met een diverse line up van talentvolle muzikmakers en beeldmakers, inspelend op elkaars creatieve talenten; toffe 'online' juffen en meesters die mooie rolmodellen zijn voor de kinderen; beeldkünstenaars van de Willem de Kooning-academie maken illustraties en toffe video's; via Capslock Street Art werken kunstenaars uit de hele wereld mee,
- (8) muzikale rijkdom, diverse muziekstijlen en invloeden uit de hele wereld. Mede gevoed door bekende musici en artiesten; pop-professor Leo Blokhuis maakte een lessenreeks over pop-geschiedenis, Mike Boddé een serie over klassiek; we zoeken actief naar liedjes uit andere culturen; samen met Hiphop in je Smoel integreren we hiphop cultuur in lessen voor groep 6-8 en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs,

- (9) historisch besef, trots op Rotterdam en 180 nationaliteiten, met stadsbeiaardier Richard de Waardt van de Laurenskerk, die de markt opluistert met bekende melodieën gespeeld op een eeuwenoud instrument, we maakten samen het Rotterdamse Songbook wat we verwerken in lessenseries,
- (10) bevordering van mentale gezondheid, door o.a. onderzoek met prof.dr. Scherder naar positieve aspecten voor het brein via 'playfull learning' muziekles; maar ook door thema's als zelfvertrouwen te verwerken in liedjes, bijv. met Trijntje Oostherhuis.
- (11) kansengelijkheid, landelijk cultuurbeleid, dat inzet op de 'rijke schooldag', door cultuur aan te bieden op scholen krijgen alle kinderen de kans om mee te doen; deelname aan Fonds voor Cultuurparticipatie-regeling Cultuur met Kwaliteit (CmK) via KCR/KunstPakt.

Het totale Zangexpress-pakket van lessen en activiteiten weerspiegelt alle invloeden van deze samenwerkingspartners waarmee we samen de wereld van de kinderen groter maken. Zangexpress is niet zo maar 'betrokken'; het is een doelbewust gezamenlijk voortvarend bouwen, met multidisciplinaire teams, aan het toegankelijk maken van artistieke rijkdom voor iedereen. Ook hier is verbinding de basis. In de Bijlage is een lijst samenwerkingspartners opgenomen.

2.4 Beleidsspeerpunt: Innovatie

Zangexpress is gebaseerd op digitale technologie waaruit steeds innovatieve toepassingen voortkomen. Regelmatig worden er nieuwe functionaliteiten toegevoegd. Zo beschikken de leerkrachten na een update van de website in 2020 over nieuwe functionaliteiten om zelf leerlijnen samen te stellen. Naast de kant en klare leerlijnen is het belangrijk dat leerkrachten ook zelf kunnen bouwen aan extra leerdoelen. Leerkrachten zijn verschillend en willen eigen ideeën kunnen volgen. Het educatieve platform staat altijd in dienst van de leerkracht. Het eigenaarschap ligt bij de leerkracht zodat uiteindelijk iedere school op eigen wijze het muziekonderwijs vorm kan geven.

Technisch is er veel mogelijk, ook met de Thuisapp, een innovatieve toepassing van de software voor leerkrachten en leerlingen voor mobiel en tablet. Deze toepassing zorgt voor toegankelijkheid naschools en heeft extra features. Via de Thuisapp kunnen kinderen componeren en beats verzinnen. Zangexpress wil de komende tijd inzetten op de doorontwikkeling van deze compositie-applicatie.

Dankzij de digitale technologie is er veel data beschikbaar over het gebruik. Deze data kan steeds worden ingezet om de methode te verbeteren. Zo kunnen we nog beter

inspelen op de behoefte van de gebruikers. Dit staat volledig ten dienste van het leerproces. De ingeslagen weg is succesvol en we blijven inzetten op nieuwe ontwikkelingen, want educatie is ook steeds in beweging.

Terwijl nieuwe technologie soms ongewenste bijeffecten heeft, zet Zangexpress in op het positieve gebruik ervan. Waar overmatig beeldschermgebruik en social media vaak leiden tot beeldschermverslaving en 'depressie' zet Zangexpress in op 'expressie'. Zangexpress activeert mensen. Waar 'Al' terrein wint, zal de menselijke interactie vanuit de binnenwereld van mensen van alle leeftijden verstevigd moeten worden. Samen zingen versterkt die interactie. Versterken van het maatschappelijk weefsel door middel van zang – daar goed en op grote schaal gebruik van maken in de samenleving – is een vernieuwing die Zangexpress brengt. Ook het onderzoek met het team van prof.dr. Erik Scherder en de samenwerking met de Hogeschool Rotterdam op het gebied van Taal & Zang tellen mee. Hier komen weer nieuwe inzichten uit voort voor (muziek)onderwijs, 'spelenderwijs' leren en opvoeding in het algemeen.

2.5 Beleidsspeerpunt: Inclusiviteit

In maatschappelijk opzicht sluit de missie van Zangexpress heel goed aan bij de opdracht die de gemeente zich heeft gesteld met het cultuurbeleid. Het thema Inclusiviteit is als een rode draad door alle activiteiten van Zangexpress waarneembaar. Bij Zangexpress staat de toegankelijkheid van muziek-educatie en een artistieke beleving voor iedereen voorop. Op het kaartje op p. 1 is de spreiding te zien over heel Rotterdam van de 53 scholen waarmee Zangexpress al samenwerkt.

De Code Diversiteit en Inclusie – de 5 principes

Inclusie en diversiteit zijn al sinds de oprichting van Zangexpress een wezenlijk onderdeel van het programma en van de werkwijze waarbij kinderen uit heel verschillende wijken samen optreden. Tegelijkertijd zit de Zangexpress-organisatie in een transitie. In onderstaande beschrijving geven we een beeld van de huidige situatie en de doelen voor de komende periode. Als startende stichting heeft Zangexpress nog weinig formele regelingen. Wel streven we voortdurend deze doelen na – die zitten in ons DNA – en dat laat onze werkwijze en deze aanvraag ook zien. Het smart formuleren van de doelstellingen vraagt om meer administratieve kracht dan de huidige stichting beschikbaar heeft (zie ook 4.1). Daarom geven wij een algemene beschrijving van hoe wij de code toepassen.

Programma | Een speerpunt van het Zangexpress-programma zijn de gemengde scholenkoren, deze zijn

een voorbeeld van inclusiviteit in de stad. Er zijn nog veel 'witte' en 'zwarte' scholen in Rotterdam, maar in het (gemengde) scholenkoren van Zangexpress komen alle leerlingen samen. Dit is hoe we steeds werken: we bieden kinderen (en hun ouders) nieuwe ontmoetingen dwars door de stad heen.

Diversiteit is ook een wezenlijk kenmerk van het digitale lesprogramma. Inmiddels heeft 50 procent van alle lessen diverse rolmodellen en laat culturen zien van verschillende migratieachtergronden. In samenwerking met MusicMatters en meerdere Surinaamse partners hebben we bijvoorbeeld het project De Zingende Postduif gerealiseerd: een uitwisseling van liedjes en immaterieel zingend erfgoed. Deze lessen maken stevast onderdeel uit van de methode. We willen dat alle kinderen zich thuis voelen en zich herkennen in de methode. Hiermee gaan wij door totdat 100 procent van de content helemaal divers is. Sinds 2020 voeren we deze inclusieve benadering door op alle nieuwe lessen. Steeds zijn we ons ervan bewust dat er voor kinderen een vertegenwoordiging van diverse culturen moet zijn en sinds 2020 ook expliciet in gezinssamenstelling. In de komende jaren breidt Zangexpress de diversiteit van de rolmodellen verder uit door te kijken welke landen nog ontbreken in onze lessen. Wat de videoanimaties en illustraties van lesmateriaal betreft, letten we steeds op een goede representatie van de samenleving. Dat is nog niet voor alle makers vanzelfsprekend, merken we, en het vraagt om begeleiding om hen dit te leren. We gaan vanuit een nieuwe samenwerking in 2024 rond Rotterdam Inclusief een selectie van ons materiaal geschikt maken voor het speciaal onderwijs. Ook ontwikkelen we nieuwe lessen in samenwerking met speciaal onderwijs scholen.

Dit lied zouden alle kinderen moeten zingen van de hele school.

Leerling, groep 4

Een lied waarin kinderen hun eigen cultuur herkennen, betekent geweldig veel voor ze. Het maakt dat de kinderen ook extra betrokken zijn bij en enthousiast voor de muzieklessen.

Publiek | Bij een Zangexpress-optreden is het publiek één grote mix. De ouders, familie en vrienden: het zijn allemaal Rotterdammers en ze komen uit 180 verschillende landen. In het publiek zie je een grote diversiteit, afhankelijk van welke scholen meedoen. Sommige scholen hebben bijvoorbeeld veel Surinaamse kinderen, andere scholen juist meer Marokkaanse

kinderen. We gaan nog meer scholen aansluiten, met name in de wijken waar achterstanden zijn. Ook willen we uitbreiden naar het speciaal onderwijs en meer kinderen met een lichamelijke beperking, taal- en ontwikkelingsstoornissen vertegenwoordigen.

De talentontwikkeling die Zangexpress stimuleert via het koor op school, zorgt voor een entree in de wereld van kunst en cultuur, voor alle kinderen en ouders om van te genieten. Dankzij het samen zingen is er een grote bijdrage aan een gevoel van gemeenschappelijkheid en deel uitmaken van de stad: door een optreden in verbondenheid. We streven ernaar dat we ieder jaar meer divers zijn en zo een voorbeeld zijn voor een inclusieve samenleving.

Personeel | Directie en bestuur zijn niet heel divers wat betreft culturele achtergrond, wel 50-50 in man-vrouwverhouding. Zodra er vacatures zijn, zal het bijdragen aan de culturele diversiteit een pré zijn. Het team van zzp'ers van Zangexpress is voor ca. 30 procent cultureel divers en ook in leeftijd divers. Er zijn meer vrouwen dan mannen. Bij nieuwe producties en content letten we steeds op een diverse line-up van presentator-muziekdocenten die via de online methode de klas in komen. De eigen leerkracht voelt zich gesterkt als kinderen zich prettig voelen bij en enthousiast zijn over de 'online' zangjuf of meester. We geven momenteel kansen aan meerdere mensen met een beperking op de arbeidsmarkt of die aan het re-integreren zijn.

Partners | In principe dragen al onze partners bij aan een divers en inclusief totaalaanbod. Wij gaan daar in de komende periode nog meer aandacht aan besteden, ook binnen de Rotterdamse Muziekcoalitie. Bij een aantal partners staat inclusie en diversiteit voorop. Het komend jaar 2024 staat in het teken van een samenwerking met Rotterdam Inclusief (<https://www.rotterdam.nl/rotterdam-inclusief>). Leerlingen van gewone basisscholen en kinderen uit het speciaal onderwijs gaan samen zingen in een groot scholenkoor tijdens de opening van de Week van de Toegankelijkheid. Met programmamaker Willem Philipsen zijn we hierover in gesprek. We maken samen hiervoor nieuwe materialen. In onze voorstellingen met het Rotterdams Philharmonisch Orkest komen vaak ook blinde kinderen, zij zingen uit volle borst mee en genieten enorm. De lessen van 'Zing het Orkest' zijn gemakkelijk toegankelijk, omdat het luisteren naar klassieke werken een belangrijk onderdeel is van de lessen.



Hoofdstuk 3.

Toelichting op Activiteiten periode 2025-2028

De activiteiten van Zangexpress betreffen een educatief platform met digitale muzieklessen voor basisscholen, trainingen van leerkrachten en vakdocenten, maar ook co-teaching in de klas en workshops met live optredens met scholenkoren (binnen- en buitenschools).

Deze activiteiten passen niet als zodanig in het format van Formulier C en de richtlijnen en definities die daarbij horen. Zangexpress heeft de activiteiten wel zo goed als mogelijk in het format geplaatst. De activiteiten zijn voorzichtig, realistisch ingeschat op basis van 2023 en zullen in praktijk hoger uitvallen. In dit hoofdstuk lichten we de getallen uitgebreid toe. Het doel is om de te verwachten activiteiten voor 2025-2028 duidelijk en compleet te presenteren.

Tabel 1a. KWANTITATIEVE ACTIVITEITEN 2025-2028	
Totaal aantal producties / lespakketten digitaal	26
Totaal aantal presentaties	16.000
- aantal presentaties in Rotterdam	5.000
- aantal digitale presentaties landelijk	16.000
Aantal wisselende tentoonstellingen	nvt
Aantal uren openstelling	nvt

Tabel 1b. ACTIVITEITEN CULTUURONDERWIJS Primair Onderwijs	
Aantal bezoeken in schoolverband	tabel 1c
Aantal lessen op school landelijk	852

Tabel 1c. ACTIVITEITEN AANBOD TALENTONTWIKKELING	
Aantal activiteiten	53
Deelnemers totaal	6.460
Aantal lessen cultuureducatie	42

Tabel 2a. KENGETALLEN PUBLIEK 2025-2028	
Totaal aantal bezoeken per jaar	29.740
- waarvan in Rotterdam	15.100
Bezoeken van digitale presentaties	16.000

3.1 Producties en presentaties

In het kwantitatieve overzicht (Formulier C) staan het totaal aantal nieuwe producties die Zangexpress ieder jaar verwacht te ontwikkelen. Het gaat om 26 digitale

Tabel 1a. Kwantitatieve activiteiten	
Nieuwe digitale producties (lespakketten per jaar)	
- jaarlijkse basis content lespakketten	9
- jaarlijkse basis content energizers	6
- jaarlijkse thematische content	5
- content in samenwerking met partners	2
- jaarlijkse verdiepingsmodule lespakket	4
Totaal aantal producties / lespakketten digitaal	26

producties in de vorm van lespakketten die via digiborden op scholen en via de Thuisapp kunnen worden vertoond. Deze lespakketten worden landelijk aangeboden. Op basis van de gegevens uit 2023 kunnen we afleiden dat 26 nieuwe digitale producties landelijk circa 16.000 keer worden geopend, waarvan binnen Rotterdam ruim 5.000 keer.

3.2 Cultuuronderwijs

Niet alle activiteiten van Zangexpress passen goed in Formulier C. We verduidelijken hierbij eerst de te verwachten activiteiten in het algemeen:

- In Rotterdam hebben momenteel 53 scholen een Zangexpress-schoolabonnement. (In heel Nederland zijn dat ca. 180 scholen.) We verwachten te groeien naar 100 scholen eind 2028 in Rotterdam. Hierop ligt de focus van Zangexpress voor de toekomst.
- Naast de nieuwe lespakketten die jaarlijks worden geproduceerd, hebben de Zangexpress-scholen toegang tot ruim 250 bestaande lespakketten voor groep 1-8.
- Binnen Rotterdam hebben ruim 1.500 leerkrachten/vakdocenten en 14.000 leerlingen toegang tot de Zangexpress-lespakketten via scholen en de Thuisapp.
- Alle scholen hebben gemiddeld 128 uur muziekonderwijs per school, uitgaande van minimaal 20 minuten per week en 8 groepen per school, waarbij gebruik wordt gemaakt van het online educatief platform van Zangexpress.

Op Formulier C is bij de activiteiten Cultuuronderwijs alleen opgenomen wat het Zangexpress-team zelf op scholen verzorgd aan trainingen, lessen en co-teaching.

Bij 'Aantal bezoeken in schoolverband' verwijzen we naar Tabel 1c voor Talentontwikkeling. Hieronder vallen de workshops voor scholenkoren en optredens; zij vinden soms onder schooltijd plaats en soms buiten schooltijd.

Tabel 1b. Activiteiten Cultuuronderwijs Primair Onderwijs	
Aantal bezoeken in schoolverband	tabel 1c
- Zangexpress trainers in de klas op Rotterdamsde scholen	173
- Zangexpress trainers in klas elders in Nederland	288
- Strippenkaart/co-teaching op Rotterdamsde scholen	127
- Kick off Zangexpress Talentkoor op Rotterdamse scholen	180
Trainer op school (co-teaching in de klas) totaal	768
- Train de leerkracht/vakdocent certificaatdagen	48
- Snelle start/implementatie Zangexpressmethode	36
Train de leerkracht totaal	84
Aantal lessen op school landelijk	852
- waarvan aantal lessen op Rotterdamse scholen	522

We hebben ervoor gekozen om in Tabel 1b. alleen die Cultuuronderwijs-activiteiten op te nemen waarbij het

Zangexpress-team zelf trainingen en lessen verzorgt aan leerlingen en leerkrachten. Deze live lessen hebben we omgerekend naar lessen van 50 minuten door een bevoegd Zangexpress-trainer. Deze trainers zijn opgeleid door Zangexpress en dat is anders dan de lesbevoegdheid van leerkrachten. Het gaat hier om co-teaching in de klas samen met de leerkracht, en het opleiden van leerkrachten en vakdocenten (o.a. van SKVR) in de Zangexpress-methode. Ook wordt co-teaching ingezet bij het opzetten van een talentkoor op school of bij de voorbereiding van een buitenschools optreden. Ten slotte traint Zangexpress leerkrachten van de deelnemende scholen tijdens certificaatdagen buiten schooltijd.

3.3 Talentontwikkeling

Bij Talentontwikkeling staan de optredens en workshops met scholenkoren die Zangexpress organiseert in samenwerking met partners uit de stad. Hiervoor oefenen de leerlingen op school en thuis met de digitale lespakketten. Daarnaast repeteren ze gemiddeld 2 keer buiten school onder begeleiding van Zangexpress met de koren van verschillende deelnemende scholen tezamen. Onder activiteiten Talentontwikkeling buitenschools verstaat Zangexpress deze buitenschoolse voorbereiding en de live optredens in scholenkoren waarbij Zangexpress de productie doet en trainers van Zangexpress aanwezig zijn. Bij al deze optredens in co-productie verzorgt Zangexpress de coördinatie en planning met de scholen en de afstemming met de partners in de stad Rotterdam.

Van binnenschools naar buitenschools

De activiteiten Talentontwikkeling (tabel 1c.) van Zangexpress zijn vooral gericht op de eerste fase van talentontwikkeling: kennismaken/ ontdekken. In de klas en met optredens signaleren we samen met de leerkracht het talent van kinderen. Als kinderen optreden met een scholenkoor groeien ze enorm. We gunnen ieder kind deze ervaring. Een aantal talenten krijgt daarbij de kans om stukken als koor of solo te zingen in de studio, als onderdeel van onze digitale producties. Een fantastische ervaring voor deze kinderen! Door alle optredens door

het jaar heen ontmoeten we steeds weer nieuwe talenten die we aanmoedigen zich verder te ontwikkelen. Optredens met scholenkoren vinden nu nog plaats op ad hoc basis. In de nieuwe periode willen wij een Zangexpress-talentkoor aanbieden aan scholen als vaste naschoolse activiteit voor alle kinderen met enthousiasme en potentie. In dit talentkoor zal het gaan om de tweede fase van talentontwikkeling: instroom talent, ontwikkelen.

In Rotterdam zijn er vele mooie aanleidingen voor schoolkoren om op te treden, bij festivals en vieringen. Graag sluiten we aan op events zoals North Sea Jazz en de Wereldhavendagen. Ook het zingen in een verzorgingshuis is een mooie plek, voor eenzame ouderen, samen liedjes zingen uit hun jeugd. Hiervoor zijn we continue in gesprek met partners (zie hiervoor de Bijlage Lijst van Partners). De verbinding van binnenschools naar buitenschools via het scholenkoor heeft al vele vruchten afgeworpen.

Talentontwikkeling van Zangexpress-Makers

Hoewel de talentontwikkeling van de kinderen centraal staat, biedt Zangexpress ook veel gelegenheid aan jonge creatieve makers, beroepsprofessionals, om zich te ontwikkelen. Met 26 digitale producties per jaar is er veel werk voor creatieve makers op het educatieve platform van Zangexpress. De website is een soort Netflix voor muziekonderwijs. Via de online methode komt een diverse line up van presentator-muziekdocenten en jonge talentvolle componisten en ontwerpers de klas in. Dat zijn ook allemaal mooie rolmodellen voor de kinderen.

3.4 Publiek

Zangexpress verwacht ruim 15.000 bezoekers per jaar in Rotterdam (landelijk in totaal ruim 29.000 bezoekers). Binnen Rotterdam doen mee aan cultuureducatie ruim 3.600 deelnemers en bij talentontwikkeling totaal ruim 6.400 bezoekers en deelnemers. Een voorzichtige schatting op basis van eerdere jaren, met meer nieuwe talentkoren zal namelijk het aantal deelnemers binnen talentontwikkeling flink toenemen.

Tabel 1c. ACTIVITEITEN AANBOD TALENTONTWIKKELING	activiteiten	deelnemers	groepslessen cultuureducatie
Optredens met scholenkoren in co-producties			
- Videoclip	2	120	2
- Schoolkoor Live XL	2	400	2
- Mission Symphonic / Zing het orkest Live	5	4.000	6
- Thema's herdenken & vieren Live	6	360	5
- Kinderboekenweek Live	12	600	7
- Kindermuziekweek Live	12	600	7
- Zingen voor ouderen/wereldhavendagen Live	4	80	4
- Zangexpress Talentkoor op school Live	10	300	9
Totaal aanbod talentontwikkeling	53	6.460	42

Hoofdstuk 4. De organisatie

- 4.1 Naar een toekomstbestendige organisatie
- 4.2 Fair Practice Code, de 5 kernwaarden
- 4.3 Evaluatie en kwaliteitsbewaking
- 4.4. Marketing en publiciteit

4.1 Naar een toekomstbestendige organisatie

Zangexpress is een bevlogen organisatie met een Rotterdamse 'aanpakken-mentaliteit'. Met een groot hart voor onderwijs en cultuur is er de afgelopen jaren succesvol aan de weg getimmerd. Bewezen is dat kinderen vele vruchten plukken van muziekeducatie, maar nog lang niet alle kinderen in Rotterdam profiteren hiervan. Zangexpress kan een grote rol spelen in het verbeteren van de toegankelijkheid en kansengelijkheid. De methode van Zangexpress leent zich bij uitstek voor schaalvergroting en het aansluiten van meer scholen (zelfs alle scholen). De grote Zangexpress Community kan een vaste verbindende waarde worden voor de stad. Steun van de gemeente Rotterdam is daarbij doorslaggevend. Met de huidige incidentele en korte termijn projectsubsidies gaat veel tijd en energie verloren en kan onvoldoende zekerheid worden geboden aan de scholen (een tijdige vaste jaarplanning is nodig in het onderwijs).

In 2008 startte Melissa 't Hart vanuit haar eenmanszaak de digitale Zangexpress-methode en in 2011 werd de eerste projectsubsidie ontvangen van de gemeente Rotterdam om kinderen op school zang- en muziekeducatie te bieden. Inmiddels werken in totaal 151 scholen in het land met een Zangexpress-schoolabonnement, waarvan 53 scholen in Rotterdam.

De voorliggende subsidieaanvraag betreft onze aanvraag als nieuwkomer in het Cultuurplan van de gemeente Rotterdam. Opname in het Cultuurplan per 2025 zal

Zangexpress in staat stellen de vraag van meer scholen te beantwoorden en het programma voor het onderwijs te bestendigen én verder te ontwikkelen. Opname in het Cultuurplan zal ook het realiseren van de voornemens op het gebied van Fair Practice en Fair Pay mogelijk maken.

Naast de eenmanszaak van Melissa 't Hart is in 2020 de Stichting Zangexpress opgericht, bedoeld om het programma van de eenmanszaak te ondersteunen via werving van incidentele fondsen en bijdragen. Als het programma Zangexpress zal worden opgenomen in het Cultuurplan 2025-2028 zullen alle activiteiten per 1 januari 2025 vanuit de eenmanszaak in de stichting worden ondergebracht. De bij deze subsidieaanvraag behorende meerjarenbegroting en het activiteitenoverzicht voor 2025-2028 geven de toekomstige situatie weer. Ter vergelijking zijn ook de exploitatie en activiteiten van de totale organisatie (eenmanszaak en huidige stichting tezamen) naast de modelbegroting 2025-2028 geplaatst in de bijlage Jaarrekening 2022.

Stichting Zangexpress volgt de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur voor zover nu al van toepassing. Een statutenwijziging om de statuten geheel in lijn te brengen met de code wordt voorbereid en geformaliseerd per 1 april 2024. In formulier G bij deze aanvraag is de toepassing van de code en actualisering van statuten nader toegelicht.

In een separaat bijgevoegde intentieverklaring licht het bestuur toe hoe in relatie tot deze subsidieaanvraag in de loop van 2024 voorbereidingen worden getroffen om de activiteiten van Zangexpress vanuit de eenmanszaak onder te brengen in stichting Zangexpress en dan zal voldoen aan kaders en codes voor Cultuurplan 2025-2028.

4.2 Fair Practice Code, we hanteren de 5 kernwaarden

Momenteel werkt Zangexpress vooral met zzp'ers. Deels is dit logisch, bijvoorbeeld bij het inhuren van sessie-muzikanten om lessen te ontwikkelen. Deels is dit uit



nood geboren, omdat de artistiek leider (directeur-oprichter) nog de sluitpost van de begroting is.

Het huidige beleid is als volgt:

- Uitvoerende musici die lessen opnemen of voor andere projecten werkzaam zijn, krijgen minimaal een beloning conform het beleid wat ontwikkeld is door de Ketentafel Popmusici.
- Docenten en trainers krijgen betaald op basis van de voor een activiteit benodigde uren, waarbij de tarifiering gebaseerd is op de CAO Kunsteducatie met opslag op het bruto loon.
- De productie leider is op projectbasis in dienst geweest bij de stichting maar is momenteel weer zzp'er doordat er nog geen stabiele basis is met alleen project-financiering. De beloning is gebaseerd op de CAO Kunsteducatie met opslag op het bruto loon.
- De artistiek leider werkt tot op heden vanuit haar eenmanszaak, waarin ook Zangexpress-trainingen en abonnementen ondergebracht zijn. De middelen van de stichting laten nog geen dienstverband toe. De beloning is gebaseerd op de CAO Kunsteducatie met opslag op het bruto loon. Er zijn echter ook nog veel onbetaalde (over)uren tussen de gefinancierde projecten in.

Gedurende de periode 2025-2028 zal Zangexpress het kernteam conform de CAO Kunsteducatie honoreren en de capaciteit uitbreiden zodat werkzaamheden binnen gecontracteerde uren verricht kunnen worden. Daarbij worden de huidige activiteiten van de eenmanszaak ook overgedragen aan de stichting zodat ook een stabiele eigen inkomstenstroom ontstaat. Met de eigen inkomsten en de aangevraagde subsidie van gemeente Rotterdam ontstaat de mogelijkheid om het kernteam in dienst te nemen conform de salaristabel CAO Kunsteducatie, een pensioen toe te kennen en, door uitbreiding, niet meer structureel over te laten werken. Voor ingehuurde muzikanten en andere projectmatige medewerkers zijn de bedragen van de Ketentafel Popmusici, respectievelijk de CAO Kunsteducatie leidend voor de beloning. Het programma van Zangexpress ontstaat en ontwikkelt in collegiale, creatieve en productionele samenwerking van het vaste team met een grote kring professionals waarbij ieder vanuit zijn kwaliteiten bijdraagt aan het succes.

Naast het beloningsbeleid zet Zangexpress zich in voor sociale veiligheid op de werkvloer en op locaties van uitvoeringen. Voorafgaand aan het in dienst nemen van medewerkers zal een protocol ongewenst gedrag en een klachtenregeling met extern vertrouwenspersoon opgezet worden. Trainers staan in de huidige praktijk

nooit alleen voor een klas. Mocht dat in de toekomst veranderen dan zal de integriteit geborgd worden met onder meer het opvragen van een VOG. Hiermee wordt de sociale veiligheid bewaakt en zo nodig verbeterd. Naast de vanzelfsprekende zorg voor sociale veiligheid faciliteert Zangexpress een plezierige, stimulerende werkomgeving voor alle vaste en tijdelijke medewerkers en nodigt iedereen uit daaraan vanuit eigen inzet bij te dragen. Zangexpress is zich bewust van de vijf ijkpunten van de Fair Practice Code: solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen. Hierover wordt onderling steeds het gesprek aangegaan.

4.3 Evaluatie en kwaliteitsbewaking

Feedback en evaluatie als organisch onderdeel van ons werk.

Zangexpress is een lerende organisatie. In de ontwikkeling van het programma staan we in nauw contact met de gebruikers en zetten we diverse instrumenten in voor monitoring en evaluatie. Via een digitale enquête nodigen we minimaal eenmaal per jaar een selectie gebruikers uit om feedback te geven op de methode, waaronder de educatieve inhoud, gebruiksgemak website, lesverloop in de klas, talentkoor op school en deelname aan evenementen. Los van deze enquêtes zijn evaluatie en feedback organisch onderdeel van ons werk: in ons werk op de scholen, in contact met leerkrachten en tijdens de trainingen voor hen maar ook werkend met de scholenkoren tijdens de projecten waarin deze optreden monitoren we de werking van het programma, ontvangen we feedback van leerkrachten, kinderen en ouders en – last but not least – zien en horen we het klinkend resultaat.

Metten

In 2024 worden de meetmogelijkheden binnen ons CRM-systeem geoptimaliseerd. Dit gaat meer informatie geven over het gebruik van onze digitale producties, welke lesonderdelen populair zijn, hoe vaak en hoe lang ze worden afgespeeld. Op basis van deze informatie kan het aanbod waar nodig worden verbeterd. Per school kunnen we zien hoeveel groepen er in een schoolaccount zijn aangemaakt en hoeveel gebruikers (leerkrachten) er gekoppeld zijn aan de groepen. Zo krijgen we een goed beeld van de activiteit per school en daar ons beleid op aanpassen. Sommige scholen hebben wat meer aandacht en ondersteuning nodig dan andere. Ook kunnen we het gebruik meten van de lessen van de leerlingen thuis op de Thuisapp.

Samen kwaliteit bewaken

Zangexpress werkt samen met de partners aan een aansprekend en hoogwaardig aanbod dat aansluit op de leeromgeving op school. Met penvoerder KCR verzorgt

Zangexpress deskundigheidsbevordering voor de scholen vanuit Cultuureducatie met Kwaliteit (Cmk). Zangexpress maakt deel uit van de Muziekcoalitie Rotterdam.

Binnen dit overlegorgaan houden de Rotterdamse muziekinstellingen elkaar scherp en worden de laatste inzichten gedeeld. Een aantal keer per jaar vraagt Zangexpress feedback aan experts uit de sector om nieuwe lesmaterialen te beoordelen. Met leerkrachten is er doorlopend contact over de lespakketten. We vragen hen suggesties en aandachts- of verbeterpunten.

Er worden regelmatig nieuwe ontdekkingen gedaan op het gebied van de stem, koorzang en muziekeducatie in het algemeen. We staan in verbinding met conservatoria en experts wereldwijd. We zullen altijd de nieuwste ontwikkelingen blijven volgen en die inspiratie terug laten vloeien in onze trainingen en online lessen.

Evi evaluatie-instrument

In de komende periode wordt gebruik gemaakt van Evi, het instrument waarmee basisscholen op eenvoudige wijze cultuureducatie kunnen monitoren en evalueren. Door te werken met dit instrument versterken scholen de ontwikkeling en borging van cultuureducatie. Evi (versie 2.0) is op initiatief van LKCA ontwikkeld door meerdere partijen waaronder KCR Rotterdam, die dit programma ook als penvoerder aanbiedt. (LKCA is het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst.)

Keurmerken

ZangExpress is sinds 2013 een erkend opleidingsinstituut en geregistreerd in het Centraal Register Kort Beroepsonderwijs (CRBKO).

4.4 Marketing en publiciteit

Zangexpress werkt met een actueel marketing- en communicatieplan. De komende tijd staat in het teken van het aansluiten van meer scholen in Rotterdam, met behulp van betere promotie, en het vergroten van de bekendheid van de scholenkoren in de stad.

Promotie

Met meer tijd en aandacht voor promotie wil Zangexpress meer scholen in de stad ertoe bewegen om mee te doen met het muziekonderwijs. Bij het onderzoek naar binnenschools muziekonderwijs in H2.2 zijn al de punten naar voren gebracht waarvan Zangexpress gebruik kan maken in de promotie. Het team van experts kan scholen aanspreken met aantrekkelijke succeservaringen, prijskorting en extra hulp in het eerste jaar van deelname. De meeste inspanningen zijn gericht op de wijken die achteroplopen.

Publiciteit

Als vast onderdeel van het Cultuurplan kan Zangexpress de actuele liedjes en optredens met scholenkoren in de stad meer onder de aandacht gaan brengen. Lokale media zoals RTV Rijnmond en De Havenloods kennen Zangexpress inmiddels. Meer publiciteit, mogelijk ook landelijk, versterkt de waardevolle boodschap. Iedereen kan zich bewust worden van de waarde van het samen zingen, ervan genieten en er trots op zijn. Naast pers- en mediacontacten zet Zangexpress hiervoor haar eigen kanalen in: website, nieuwsbrief, social media en spotify. Bovendien werkt Zangexpress regelmatig samen met bekende musici en artiesten die als ambassadeurs de aandacht vragen voor de gezamenlijke missie.

Zichtbaarheid

Het delen van foto's en filmpjes is inspirerend. Zangexpress is zich daarbij te allen tijde bewust van de belangen van de kinderen en ouders en handelt steeds in overeenstemming met de geldende privacywetgeving (AVG). Dit vraagt om veel afstemming met de scholen en alle betrokkenen. Optredens zijn belangrijke leermomenten voor kinderen en waardevol voor de hele stad, alleen dankzij de toestemming van de ouders kunnen de kinderen een voorbeeld en inspiratie zijn voor anderen. Ook voor de scholen is erg het waardevol hun succes te delen en zich te tonen als muzikale en inspirerende scholen.



Bijlage

Lijst partners en samenwerking

Basisscholen. In 2023 was Zangexpress partner voor 53 basisscholen in Rotterdam.

Bekende musici en artiesten. Werken mee aan lessen-series en zangproducties, onder wie Leo Blokhuis (muziekspecialist), Mike Boddé (muzikartiest), Joris Lutz (zanger en acteur), Trijntje Oosterhuis (zangeres) en Shary-An (zangeres).

Bibliotheek Rotterdam. De bibliotheek is een ideaal podium om zingend taalplezier te ervaren en kinderen, ouders, leerkrachten samen te brengen. De organisaties kennen elkaar al van optredens rond de Kinderboekenweek. Zangexpress organiseerde vaker een scholenkoor voor het openingsfeest in de grote hal van de Centrale Bibliotheek. We zetten graag onze samenwerking voort en betrekken daarbij liefst ook andere bibliotheeklocaties in de stad. We verkennen samen jaarlijks onze aanpak en thema's. Gezamenlijke producties bereiken via de online methode van Zangexpress ook altijd kinderen die niet optreden maar wel samen zingen in de klas.

Capslock street art. Kunstenaars uit de hele wereld, betrokken bij design lesmaterialen.

Fonds voor Cultuurparticipatie. Maakt samen met de Gemeente Rotterdam het programma KunstPakt mogelijk, uitgevoerd door KCR, en daarmee o.a. de productie van het Eindejaarslied 2023.

Gemeente Rotterdam – Kunst & Cultuur. Jarenlange samenwerking op basis van projectsubsidies voor muziekeducatie in de stad. Bijzondere producties waaronder het Jong Roffa Songfestival, waarbij we met producers op scholen kwamen om hun eigen track op te

nemen. Het Koningsdaglied Kings & Queens voor het bezoek van Koning Willem Alexander. De traditie van kerstzingen bij de kerstboom voor het stadhuis, met in 2023 het speciale Eindejaarslied voor alle kinderen.

Hogeschool Rotterdam. Martine van de Pluijm, lector 'Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge Kinderen'.

Jong Roffa. Ter ere van het Eurovisie Songfestival in Rotterdam 2021 organiseerde Zangexpress dit succesvolle event in samenwerking met Codarts, Albeda College, Rotterdamse zzp'ers zangcoaches, filmmakers, producers, SKVR (vakdocenten), De Doelen (locatie videoclip) en de Kunsthal (locatie videoclip).

Hip Hop in je Smoel. Talenten spoken word en rap gaan nieuwe hiphop content maken voor lessen bovenbouw basisscholen en onderbouw voortgezet onderwijs.

Kenniscentrum Cultuuronderwijs Rotterdam (KCR). Samenwerkingspartner voor het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Dit programma zet in op deskundigheidsbevordering van de leerkracht. Na CMK 1, 2, 3 zal Zangexpress met KCR ook CMK 4 gaan uitvoeren op de Rotterdamse scholen. Samen bieden we continuïteit aan de 53 scholen die binnen CMK Spoor 1 volgen en werven we ook nieuwe scholen voor Spoor 2, de 'proeftuinscholen'. Naast deze samenwerking willen we graag weer samen een lespakket-productie opzetten, zoals in 2023 voor het Rotterdamse Eindejaarslied.

Kinderboekenweek. Jaarlijks maakt Zangexpress een nieuwe productie rond het Kinderboekenweek-thema. Hieraan wordt invulling gegeven met meerdere partners.

Kindermuziekweek. Jaarlijks is Zangexpress betrokken bij de Kindermuziekweek, met optredens (zoals het Openingsconcert in De Doelen in 2023) en content. De stichting Kindermuziekweek is daarbij de schakel.



Méer Muziek in de Klas. Sinds de oprichting in 2015 landelijke partner voor structureel muziekonderwijs voor alle basisschoolleerlingen in Nederland.

Muziekcoalitie Rotterdam. Zangexpress is een van de partners binnen deze coalitie. Hierin zijn de grote Rotterdamse muziekinstellingen verenigd; de SKVR, Codarts Hogeschool voor de Kunsten, concert- en congresgebouw de Doelen, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het World Music and Dance Centre en Music Matters.

Nieuwe Luxor Theater. Op deze mooie locatie aan de Maas geven wij trainingen aan groepsleerkrachten en vakdocenten.

North Sea Jazz Festival/North Sea Round Town. Aanleiding voor nieuwe optredens en lessen rond jazz. Kinderen leren improviseren en de verschillende instrumenten kennen. Met 3 noten kun je al een prachtige solo spelen op je instrument.

Rotterdam Onbeperkt. Komend seizoen (2024) gaan we in de opening van de Week van de Toegankelijkheid een rol spelen bij het samenbrengen van kinderen uit het speciaal onderwijs en regulier onderwijs. Onze gezamenlijke droom is dat kinderen met een beperking makkelijker aan muzikale activiteiten kunnen deelnemen samen met kinderen zonder beperking. Samen maken we ook nieuw lesmateriaal en passen we bestaande lessen aan voor kinderen met een beperking.

Rotterdams Philharmonisch Orkest. Als sinds 2014 heeft het RPHO 'Zing het orkest' een podium gegeven. De eerste editie in de kleine zaal maar na 3 edities mochten we uitvliegen naar de grote zaal. Duizenden kinderen zingen grote klassieke werken, met voltallig orkest met onze formule. We zijn zeer blij met het vertrouwen dat het RPHO in ons stelt en de prettige samenwerking die we al zo lang hebben. Onze 'Liedjes uit de oude doos' is ook omgetoverd tot een voorstelling door het RPHO; dit draaiboek bestaat en kan zo gespeeld en gezongen worden.

SKVR. Met SKVR is een convenant opgesteld met onze gezamenlijke ambitie samen te werken voor het borgen van muziekeducatie op zoveel mogelijk Rotterdamse scholen. SKVR neemt abonnementen af voor 30 vakdocenten en zij nemen actief kennis van onze methode. We werken samen op veel scholen en aan nieuwe lesmaterialen, waaronder momenteel aan een peuter module met dans en muziek. Eerder hebben we lessen van IKEI in onze lesomgeving opgenomen. Ook is er een samenwerking met IKEI, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en Mission Symphonic.

Stadsbeiaardier Richard de Waardt.

Samen brengen we het Rotterdamse Songbook van Stichting Stadmuziek nog meer tot leven. Richard speelt de melodieën op het marktplein in de Laurenskerk op een instrument dat al eeuwenoud is. Met Richard ontwikkelden we de Wereldse Module, waarin in ieder schooljaar een ander land muzikaal bezongen wordt, in de originele taal maar ook met een Nederlandse hertaling. We zijn samen op zoek gegaan naar geschikte erfgoedliedjes die hun sporen door de eeuwen heen verdiend hebben. Zo leert de nieuwe generatie 'terloops' over vroegere tijden en oude instrumenten. Extra leuk om via ons innovatieve platform deze wereldse en oude muziek nieuw leven in te blazen.

Stichting Droom en Daad. Gaf steun voor het verbeteren van het digitale platform van Zangexpress.

Theater Walhalla. Gebruik van de locatie/ faciliteiten.

VU Amsterdam. Prof.dr. Erik Scherder en team. Promotieonderzoek naar 'playfull learning' bij zang- en muziekeducatie.

Zangexpress voor kinderen betekent een unieke verrijking van de nog in ontwikkeling zijnde hersenen. Zangexpress bouwt mee aan de opbouw van een cognitieve reserve waarop de kinderen gedurende hun hele verdere leven een beroep kunnen doen!

Prof.dr. Erik Scherder

Kings & Queens 2023

Een speciaal lied voor de koning, een groot scholenkoor en schoolpleintour



Vandaag voelde ik me echt een King met zoveel publiek

Edelain Wawa

